Uò UûAcþ

_â\ìhY aòjú^ þûe

MûWÿòcUee aýajûe _â\ìhY aXÿûA[ûG ö Kò«ê Gjò ùUû ù\Lò @û_Y @^êcû^ fMûA_ûeê[ôùa Kûeþ ^òcðûZúcuû^ _â\ìhY _ûeKôaû _ûAñ @ù^K _eògâc KeêQ«ò ö Gjû iaûUð ù`ûeUê Kûeþò G[ôùe _ûõP aMð còUe ùlZâùe Nûi Rcûù^ ùjûA_ûeêþ iZiZòKû Nûi ^êùjñ Gjû iòWÿc Nûiö Kûe ^òcðûZúcuû^ ùjò iòWÿc Nûie aýajûe KeòQ«ò ö iaûUð ù`ûeUê Kûeþ cêaf fyûae Mâú^þ Äâò^þ ù_âûùRKÖ @«MðZ ö cêafu Kjòaû @^êiûùe êuEûùe ù~ùZùaùk Gjò]eYe Kûeþ ·fòa, _â\ìhY Kcþ ùja _~ðýûaeYe _eòiÚòZò iê]êeòaö Gjò KûeþKê _â[ùe Kcðûi Vûùe iÖUMûUðùe @ûi«û ahðe _â[c cûiùe iWÿK C_eKê @Yû~ôa ö Kµû^úe Kjòaû^êiûùe Gjò Kûeþ _âZòahð 7KûUûMâùe Kûaû WûA@KèûAWÿ Mýûiþ Kcþ Keò[ûG ö ~ûjû ùMûUòGMQ ùijò icdùe 2.6Kûað^Kê i`û Keò[ûG ö GcòZò ù\LôaûKê Mûf @ûGû ùKÖee A¬ò^òde cûù^ Gùa Mâú^þ ifêýi^þKê ù^A @]ôK RúMâZ @Q«ò ö @ûùceòKúd Kµû^ú ù`ûWÿð MòKò ijòZ còge Gjò \òMùe Kûc KeêQò ö

ùcûMf ~êMe NùõUIßûfû ù\ûKû^

\òfäúe Pû¦ò^ò ùPøK iÚòZ 225ahð _êeêYû còVû ù\ûKû^ NùõUIßûfûKê Kâd Keòaû _ûAñ @ûe¸ ùjûA~ûAQò _âZòù~ûMòZûe G[ô_ûAñ KòQò aýaiûd 10ùKûUò Uuûe @`e ù\A[ôfû ùaùk ù\ûKû^e cûfòK 100ùKûUòee @]ôK \ûaò Keê[ôaû Kêjû~ûCQòö 1790 ciòjûùe ùcûMf gûi^ icdùe Gjò còVû ù\ûKû^e @ûe¸ ùjûA[ôfûö còVû Gaõ ^cKò^ _ûAñ Gjò ù\ûKû^e LýûZò Lûfò \òfäú ^êùjñ ù\g aûjûùe c]ý ejòQòö ùZùa aZðcû^ e ù\ûKû cûfòK iêgû« ùR÷^ Gjò ù\ûKû^Kê KòQò \ò^ ùja a¦ KeòQ«òö Zûu ~êqò, I ùjCQò ù~, KßûfòU KùõUâûf aòbûMe Pû_ ù~ûMê ù\ûKû^ Pkûaò KÂ_ûAaûeê ùjCQòö G[ôij ù\ûKû^ a¦ Keòaûe @^ý KûeY c]ý ejòQòö ùKûùd a¦ KûeYeê _êeêYû \òfäúe ùfûKcû^u c]ýùe ^òeûgû ùb÷A~ûA[ôaû ù\ûKû^ aòKòâ ùjaûe Pyðû ù~ûe]eò[ôaûeê ajê ù\ûKû^ò ù\ûKû^ KòYòaû _ûAñ @ûMâj _âKûg KeòQ«òö G[ô_ûAñ 10ùKûUòee @]ôK Uuûe @`e cÿý ùicûù^ ù\ùfYòö

ÊMð\ßûe _ûfUòQò MQ

AùŠûù^iò@ûe \lòY iêfûùaiò _âû«ùe Gbkò GK MQ ejòQò I _eµeû ~ûjûKê ù^A ùiVûKûe ùfûKue GK @§aògßûi KeòQò ejòQò ~ûjûKê ùiVûKûe ùfûKue GK @§aògßûi KeòQò ejò K'Y ùijò MQ ^òùR jñò ùi @õPke ÊMð\ßûe _ûfUòQò ö ùiVûKûe @ù^K ùfûK Zûu _òfûcû^ue céZêý _ùe Zûu còZ ùijò MQ cûUòùe ù_ûZòaû a\kùe MQ c¤ùe jñò ù_ûZòQ«ò ö ùiVûKûe cû^ýZû ejòQò ùi_eò Kùf ùicû^ue _òfûcû^ue ùijò MQ c¤ùe @ûgâd ù\A[ûG ö Gjò Lûiþ _âKûee MQ ùiVûKûe ùZûeûRû ^ûcK iÚû^ùe @aiÚòZ ö ùi Mûñe _òfûcû^ue ùicûù^ue MQùe Zûue icû]ô a^ûAaû _ûAñ MQe MŠòKê _â[ùc ùiZôù« ùLûù\ò a^ûA[û«ò _ùe Zûu gògêe gaKê ùMûUòG K_Wÿûùe ùMûWÿûA MQ c¤ùe eLô\òA[û«ò ö MZZKê ù_ûZòaû _ûAñ MQ MŠòùe _âÉêZ _âûAae ·\e aýajûe Ke«ò ö MQ c¤ùe ùKak ùijò _òfûcû^uê ù_ûZû~ûG ~ûjûe \û« CVò^[ôa ö icdKauc ùijò Lûf iÚû^ @ûù_ @ûù_ _ìeò~ûG ö GjûKê ù\Lô Mûñùfûk cû^ò ^ò@«ò ö Zûu ceò~ûA[ôaû gògêKê _âKéZòe ùKûkKê ·fòMfû ö

^ûeúu iûZUò aòùgh

bMaû^ Zûu iéÁòe icÉ Rúau bòZùe, @û™û eÌ_ùe icû^ bûaùe _ìeò ejò icþuê iôPûKòZ Keê[ôùi e¤ bò^Ü bò^Ü ùfûKue _é[Kþ _é[Kþ Kcð Kµû^ ^òcòZ gqòe aò bò^üZû \éÁòeê ùicû^u bòZùe bMaû^þu aòbìZòe Zûe Zcý ùjûA ùù\A[ûG ö ùijò \éÁòeê ùfûcû^uê R^à ù\\A ùicû^ue fûk^_ûk^ Keòaû ijòZ @^ýcû^u ùâZò @^êKµû _âgq^ Keò _eòaûe Gaõ icûRùe cû]ô ~ðýe Lûa iéÁò Keòaû bkò KZðaý iµû\^ Kû~ñ bMaû^þ Zûu aòbìZò eì_ùe ^ûeúcû^uVûùe iÚûZûuò aòùgh MêY eì_ùe _âKûg ùjûAQò ö ùijò MêY MêWÿòK ùjCQò KúZòð, gâú, aûKþ, iàéZò, ùcd]â,]éZò Gaõ lcû ö bMaû^ KúZòð eì_ùe ^ûeúcû^u ùbòZegúk Zûu _eòaûe ùjûA ^ûeúue _aòZâZû, Kûciaê VòKþ icdùe ^òÃku PeòZâ Gaõ Keòù\aû \eKûe Gjû\ßûeû _eòaûe i\ûPeYe bûaKê ù^A Zûue iêLýûZò _âKûg ùjùa ~ûjûe aûZòùe KeòQ«ò ö ùijò \éÁòee

iéÁò ùja ö bMaû^þ ^ûeúcû^uê ^ûeúeùe ùc]û eì_ùe aûûi Keò[û@û«ò ùijò]úgqò aû]úeY ùijò Keòaûe gqò ö Gjò gqò ùjû^ ùeÁòeê ùicûù^ icÉ aýajûeKê ~ûjû [ùe gûûcKê

\ò@û~ûG ùi Zûjû ijRùe cû^ eLô[û@û«ò, G_eòKò ùKùZK aòhd Rúa^e ùjûGjû~ðý« Zûu c^ùe ejò ~ûA[ûG ö ^ûeúcû^u ùijò ùijò ùeÁòeê ùicûù^ icÉ KûeKê gúNâ aêSò[û«ò I aòeqò

_âKûg ^Keò ùi iaêe ijRùe Keòaû ^ûeú_ùl ijRiûjýþ ùjûA[ûG ö Gjò \éÁòee ~ûjûe]úgqò ù~ùZ _âKûg Zû'e ùiZòKò @]ôK @ûùZû bMaû^u aòbìZò @ûKêÁ eì_ùe ^ûeúuVûùe _âKûg ùjûA Zûuê _â\û^ Keò[ôaê ù]÷~ðý aû]ûeY Keò[ôaê gqò ùjCQò]éZò ö ~ûjûe Rúa^ùe]éZò Kcò~ûG Mûd aòùgh gqògûkú ùjûA _ûeò^[û«ò Gaõ Rúa^e i`k ùjûA_ûeò ^[û«ò_ûeò \Š ù\aûe gqò[ôùf c]ý @_eû]Kê bêfò, @_eû]úKê KòQò \Š ^ ù\aû ùjCQò lcûö aòbìZò eì_ùe ^ûeúcû^u _ûLùe bMaû^ ejò ùicû^u Êbûaiêfb

KZðaý _ûk^ _ûAñ Gjò MêYe aòùgh _âbûaê @ûeö bMaû^ Zûu aòbìZò eì_ùe _âKûg Keò[ô@«ò ù\Zû Uò MêYKê]ûe Keò[ôaû RùY @û\gð ^ ùZû]ßú eì_ùe GùZ Keò[ôaû CVò ~ûA_ûe _eò ùfûùK cù^ ùjûA ù~ RùY ù\aú ÊMðûeê _é[ôaúKê I ùjûA[ôaû @ûKòQ«ò ö ùiùZùaùk ù ^[ôaú _eò lcûgúk, icê ùòM¸úe, Mwû cûZûu _âKûg ^úa^ú Gaõ \éÁu _ûA ùjùK @MÜòù ~ûA_ûùe ö ùi icÉûuê gúZkZûe Æg ùjûA_ûeòa I @ûKûg _ijòZ]ûeY Keò_ûeòa

KêKêe ù_Uùe @Ra Lû\ý

@ûùceòKûe ù_wòiòfùa^ò@û _âû«e GK bûMùe RùY aýqò 8ahð ~ðý« ufaaûùWûe ^ûcK GK KêKêeKê Nûe öùjKaò[ù ~ ~ ü KêKêee gêue @iê¦Ú ùjaûeê Jh] KòYò ùLê@òKêùi fûeèûùuaûùWûee @ail@ûue iêLûe @ùKe¶ûùfû ùjò ùKûYû ùLûùjùe ~û ùûaûe KêKêeùe ùûaûe cû^ KêKêee cûfòK Wûqe Lû^û ùKùQaû eKêKêee WûqeLû^ûùe

KêKêe ù_U GKèùe ùjaû `kùe icÉ K[û _\ûKê @ûiö~ûA[ôfû _âKéZùe KêKêeUòe ù_Uùe ~ªYû ùjaûe KûeY ùjCQò, Zû'e ù_Uùe ùKùZK @Lû\ýejò[ôfû ù_Ueê 62Uò cêŠ, ùKg a§û aýûŠ I 8Uò @«üaÈ aûjûe ùjùKe ùi LûA ù\A[ôfû ù\úNð \êA NõUûe @ùÈû_Pûe Keò KêKêee ù_Ueê Giaê @Lû\ý aûjûe Keû~ûA[ôfû

GKû]ôK aòaûj Ke«ò Lûiò iµâ\ûde cjòkû

aògße aòbò^Ü ùjgùe bkòKobkò @û\òaûiu @Q«ò û GK ùjùjZò I _eµeû ùKeòQò ejòKêûeê KòQò Kcþ ùijò ùijûùaùjûe ejê[ôaû Lûiò iµâ\ûde cjòkûu _iZùe ùeòaûe \ûdòZß ^ýÉ ùjûA[ôG ö Gjò iµâ\ûde ^eecûe aòaûj _ùe gßgêe Nùe ^ûeú cûeòjùGVûùe _eêKûeù Nee iaêKûc KeòaûKê ùjùùA[ôa

ùLk«ò û GMêWÿòK ùicûù^ @ûbìhYbûùa aýajûe Ke«ò û Lûiò iµâ\ûde _eòaûeMêWÿòK cjòkû ùK÷¦âòK _eòaûe û @ù^K \ò^ _ìaðeê Gjò iµâ\ûde _êeêhcûù^ ~ê¡Kê _kûA ~ûA[ôùf I cjòkûuê QûWÿò ù\A ~ûA[ôùf û G[ôù~öMêñ _ê@Sò@cû^uê Nee cjòkûcûù^ ùicû^u C_^ûc ù\C[ôùf û ùijòbkò Lûiò cjòkûue @ù^K Rúa^iû[ú [ûG û ùZYê _òfûcû^uê cjòkûcûù^ ùicû^ue ùijò cûZûu ù\C[ôùf û Gjò iµâ\ûdùe K^ýû i«û^ R^àù^ùf cjòkûcûù^ Lêiò

iaê Kûc cjòkû Ke«ò ùcNûKe [ôaû aRûeMêWÿòKê ùòKû^ùe cjòkû Kûûö Keòaû Lûiò iµâ\ûdùe Nee Sò@Kê iaêVê @]ôK

ùKò[ûG û Gjò KûeYee cûZû-_òZû, @aôaûjòZû ù@-Sò@ue ù\Lùge Keò[ôGjò iµâ\ûde ùQôU Zôùù^ _òfû\òù^ _gêjûWÿùe

Lû\ýùe UGùfUþ aâiþ

aâòùU^þùe ejê[ôaû \éAahoe fòfò ^ûcK GK ùQûU Sò@ ö ~òG GK bò^Ü @býûiùe _Wò~ûAQò ö ZûKê iûcû^ý \âaý LûAaûe eêPò ajêZ Kcþ [ûGö Wûqeu cZ @^êiûùe fòfò _òKû ^ûcK GK ùeûMùe _úWòZ ö Gjò ùeûM KûeYeê fòfòKê UGùfUþ i`û Keû~ûC[ôaû aâiþ Gaõ K_Wû LûAaûe @býûi ejòQò ö Wûqe c¤ fòfòe G_eò aýajûeùe @û½~ðý ùjûA~ûAQ«ò ö ùKùZùaùk fòfò Kûjûe ^Re @ûXê@ökeê Liò~òaûùe i`k ùjûAQò ö Gjû_ùe ùi iò]û aû[þeêcþ bòZùe _iò~ûG Gaõ ùiVûùe eLû~ûA[ôaû K_Wû Gaõ UGùfUþ aâiþKê LûAaû @öe¸ Keòù\A[ûG ö

\ê^ò@ûùe bò^Ü bòKò« ùjûYùa ù\LôZò\ò^ò@û @býûiùe _eòYZ aj^ Keê[ôaû ùfûK aûiiòbòfþ^ûWØee Zâò_eòaûe ùjûA[ôaû

IfUû ·fòaûe @býûi

cYòcYò[^þ ~òG IfUû ·fò[û«òö 1989ùe ù\g~ûKùe iéÁò ùjûA[ôaû @ûZuò NUYûùe @ûjZ ùjûA[ôZâò_êeûe cYòcYò[^þö aògßgû«ò _âZòÂû _ûAñ IfUû ·fòaû Zûue GK @bò^a _âdûi ùaûfò cYò Kj«òö \úNð 26ahð Kûk Gbkò @Raþ Xÿwùe ·fòaû @býûi Rûeò eLôQ«òö ùZùa ·fòaû icdùe Zûuê iWK _ûe KeòaûKê _Wê Kò iòWò PXòaûKê ùjC ùi i\ûiað\û IfUû jó ·fò[û«òö `kùe iò]û ·fòaû ùi iµì‰ð eiù_ bêfò MùfYò Gaõ IfUû ·fòaû Kê¸

ùiaû cù^ûbûa ù~ûMêñ KcðùlZâùe i¹û^ aòùghuVûeê iûjû~ý ijù~ûM _ûAùaö aýI ^òcðûY ùlZâùe iciýe icû]û^ ùjaö gZ aé¡ò ùjûA_ùeö cjòkûcûù^ cû^iòK Pò«û ùjùaö

^òR ùfûKcûù^ Ahðû _eûdY ùjûA _eòiùe ì_ ù\ùf c¤ @û_Y ^òRe Kkû ùKøgk _âKûg Keò Rd ~êq ùjùaö @[ð iõMâj Keòaûùe _âKûg Keòùaö cjòkûcûù^ @_cû^òZ ùj

iciýû C_ùe iciýûe icû]û^ Keò ayÉ aòaâ ùjûA _Wòùaö iû]ûeY K[ûKê ùK¦â Keò aòeqò bûa iéÁò ùjûA_ûùeö @û[ôðK a§êue iû^Üò¤ fûbeê Lêiò ùjùaö

_âùZýK ùlZâùe iciýû @ûiòaûeê c^ bûeû ejòaö Èúu ÊûiÚý iKûùg Pò«û Keò eûR^úZò ùlZâùe _\ c~ðýû\ aé¡ò _ûAa cûwkòK Kû~ðý iKûùg Z_ôeZû _âKûg

_âùZýK ùlZâùe i`kZû còkòaö iûµZß Rû aêSûùYû ùA ZòqZû ù\Lû ù\A_ûùeö ùlZâùe _âZòa§K iéÁò ùjûA_ùeö ù~ùa Kûc Kùf c¤ _âgõiû a\kùe @bòù~ûM _û

_âùZýK ùlZâùe Lyðû« ùjûA @ûgû _ìeY Kcðùlfùe iuUe i¹êLú^ ùjùf c¤ Kû~ðýùlZâùe i`kZû jûif Keòùaö @û^ê Kûcùe cjòkûcûù^ iciýûe \éXÿ cêKûaòfû

Èúue ù_âeYû I ijù~ûMeê C_KéZ ùj KcðùlZâùe @Zý]ôK Lyð KeòaûKêaû @ûgû Keê[ôaû \òMeê gêb Lae _ûA @ue @[ð Lyð Keò iÚMòZ KûcKê Zße

PêeZûe ij a§êu c^ùe aògßûi R^àûA jûif Keòaûùe ic[ð ùjùaö cûwkòK Kû iKûùg @ûùfûP^ûùe ayÉ ejòùaö cù^û Kû~ðýKâcùe ^òRKê ^òùdûRòZ Keò i _âû¯ Keòùaö

_ûeòaûeòK @iÚòeZû fûMò ejò[ôùf _eòiÚòZòe Pû_ Kâcgü Kcþ ùjaö a§êu iciýûe iek icû]û^ ùjaö eûR^úZòK Éeùe C^ÜZò Keòùaö cjòkûcûù^ _eòaûee K Keò @iÚòe ùjùaö

KcðùlZâùe]úùe iêùiÚ MZò Keòùaö ay @ûMKê aXÿûAaû _ûAñ _\ùl_ MâjY K ù\ûheê ^òR _ûAñ @iêaò]û iéÁò Keòùa MV^ cìkK _eûcgð _ûA Lêiò ùjùaö

i«û^cû^u ÊûiÚý I Êbûa ù~ûMêñ aòPkò iciýûe icû]û^ _ûAñ a§êue iûjû~ý ùfûWe aýaiûd ùlZâùe @ûgû^êeì_K fûbaû^ ù cjòkûcû^ue ÊûiÚýjû^ú NUò_ûùeö

\êüiûjiòK _\ùl_ ù^A KcðùlZâùe _âgõiòZ ùjùaö cRkò@û K[û Kjò @ûKhòðZ Keòùaö ùKùZK ùlZâùe i¹êLú^ ùjûA_ûe«òö i«û^ _ûAñ ùMø cù^ Keòùaö